

IV. MAISTINIŲ NAMINIŲ PAUKŠČIŲ KIAUŠINIŲ TIEKIMAS MAŽAIS KIEKIAIS VIETINEI RINKAI

1. GAIRĖSE VARTOJAMOS SĄVOKOS

Maistiniai naminiai paukščiai – 72 valandų arba vyresni naminiai paukščiai, auginami mėesai, maistiniams kiaušiniams gauti arba medžioklės ištekliams atkurti.

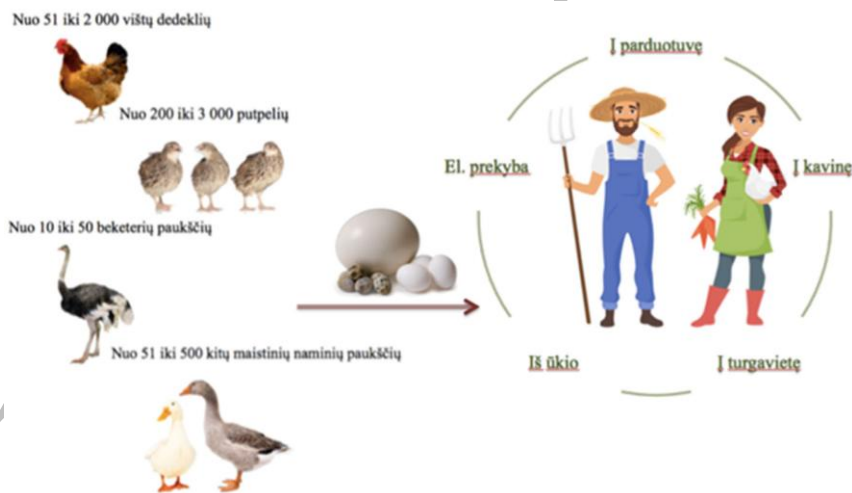
Mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjas – fizinis ar juridinis asmuo, mažais kiekiais auginantis maistinius naminius paukščius ir jų kiaušinius tiekiantis tiesiogiai galutiniams vartotojams arba vietiniams mažmeninės prekybos subjektams.

Naminiai paukščiai – antys, balandžiai, fazanai, kalakutai, kurapkos, naminės vištos, perlinės vištos, putpelės, žąsys, beketeriai paukščiai, auginami ar laikomi nelaisvėje veislei, mėesai ar kiaušiniams, medžioklės ištekliams atkurti.

Kiaušinis – maistui arba maisto pramonei skirtas kiaušinis su lukštu, išskyrus dužusį, perintą ir virtą kiaušinį.

Kiaušinių pristatymo į namus paslauga – mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjo kiaušinių pristatymas galutiniams vartotojams į jų gyvenamąją vietą.

Reikalavimai taikomi laikant:

2. MAŽAIS KIEKIAIS GAUNAMŲ KIAUŠINIŲ TIEKĖJŲ PATVIRTINIMAS IR REGISTRAVIMAS

Mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjai gali tiekti kiaušinius **Lietuvos Respublikos teritorijoje** (galutiniams vartotojams gamybos vietoje, pvz., iš ūkio, į namus, turgavietėse, mažmeninės prekybos subjektams), jei jie yra Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) departamento:

– patvirtinti ir jiems suteiktas veterinarinio patvirtinimo numeris (gamintojo kodas) pagal Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašą¹ ir, jeigu yra laikomos vištos dedeklės, mažais kiekiais gaunamų kiaušinių tiekėjai yra patvirtinti ir jiems suteiktas veterinarinio patvirtinimo numeris pagal Paukštininkystės ūkių, laikančių vištas dedekles, veterinarinio patvirtinimo ir duomenų registravimo taisykles²;

– registruoti kaip Mažais kiekiais surinktų kiaušinių tiekėjai ir jiems suteiktas registravimo (atpažinimo) numeris pagal Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašą³.

Dėl patvirtinimo ir registravimo reikia kreiptis į VMVT el. paštu info@vmvt.lt

3. REIKALAVIMAI KIAUŠINIŲ TVARKYMO PATALPOMS IR ĮRANGAI

Kiaušiniams rūšiuoti, ženklinti ir pakuoti pagal bendruosius patalpų higienos reikalavimus turi būti įrengtos kiaušiniams tvarkyti skirtos patalpos. Tai gali būti ir viena patalpa (jeigu nėra užteršimo pavojaus), kurioje būtų vykdomas kiaušinių rūšiavimas, ženklinimas, pakavimas, taros, valymo ir dezinfekavimo įrangos ir priemonių laikymas. Taip pat reikia įrengti personalui skirtą persirengimo patalpą su praustuvais ir tualetu, tačiau, jei yra galimybė, galima pasinaudoti kitais netoli ūkio subjekto patalpų teritorijoje esančiais praustuvais ir tualetu.

Patalpos turi būti lengvai valomos, prireikus dezinfekuojamos, turi būti įrengtas pakankamas natūralus ir (ar) dirbtinis apšvietimas (dūžtantys šviestuvai – su apsauginiais gaubtais), turi būti įrengtas šalto, karšto vandens tiekimas (prie plautuvės turi būti rankų plovimo ir nusausinimo priemonių), tinkamos priemonės ir įranga apsisaugoti nuo kenkėjų (pvz., vabzdžių, graužikų). Patalpoje turi būti pakavimo ir rūšiavimo stalas, pakuočių laikymo vieta, atliekų surinkimo

---

¹ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. B1-146 „Dėl Valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, veterinarinio patvirtinimo ir įregistravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

² Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. B1-945 „Dėl Paukštininkystės ūkių, laikančių vištas dedekles, veterinarinio patvirtinimo ir duomenų registravimo taisyklių patvirtinimo“

³ Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. B1-738 „Dėl Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

konteineris. Papildoma informacija [Mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų rinkai gyvūninių produktų gairėse \(I-oje dalyje\)](#)

Siekiant tinkamai išrūšiuoti **vištų dedeklių kiaušinius**, mažais kiekiais tiekiamų kiaušinių tiekėjų tvarkymo patalpose turi būti:

1. kiaušinių ženklinimo gamintojo kodu įranga (gali būti rankinis spaudas). Gamintojo kodas turi būti aiškiai matomas ir lengvai įskaitomas;

rankinis spaudas (pavyzdys)

2. Svarstyklės kiaušiniams sverti;

svarstyklės (pavyzdys)

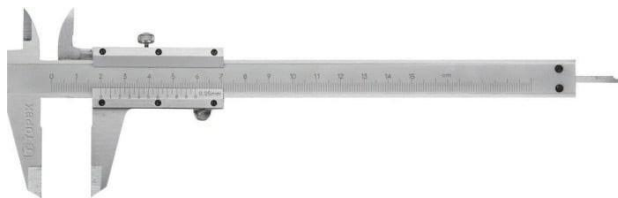
3. kiaušinių tikrinimo šviesoje įranga (ovoskopas), automatinė arba valdoma darbuotojų, leidžianti atskirai patikrinti kiekvieno kiaušinio kokybę. Ovoskopas – prietaisas (šviesos šaltinis) paukščių kiaušiniams peršviesti;

ovoskopas (pavyzdys)

4. oro tarpo matavimo prietaisas (slankmatis).

slankmatis (pavyzdys)

• Mažais kiekiais gaunamų **vištų dedeklių kiaušinių tiekėjai**, parduodantys kiaušinius tiesiogiai galutiniams vartotojams (gamybos vietoje, į namus, turgavietėse), gali kiaušinių neskirstyti į klases ir kategorijas, tačiau kiaušiniai turi būti ženklinami gamintojo kodu (toliau – išimtis). Jei taikoma ši išimtis, neprivaloma tvarkymo patalpose turėti 2–4 punktuose nurodytos įrangos. Išimtis negalioja tiekiant kiaušinius mažmeninės prekybos subjektams (parduotuvėms, kavinėms).

Atliekant kitų maistinių naminių paukščių kiaušinių rūšiavimą, rekomenduojama kiaušinių tvarkymo patalpoje turėti kiaušinių tikrinimo šviesoje įrangą (ovoskopą), siekiant atrinkti pažeistus, su įtrūkusiais ar deformuotais lukštais, užterštus, turinčių kraujo ar kitų intarpų kiaušinius.

4. KIAUŠINIŲ GAVYBOS ĮMONĖJE SURINKTŲ KIAUŠINIŲ RŪŠIAVIMAS IR LAIKYMAS

Vištų dedeklių A klasės kiaušiniai turi atitikti tokias kokybės charakteristikas:

- a) lukštas ir odelė – švarūs, nepažeisti, įprasti;
- b) oro tarpas – ne didesnis kaip 6 mm aukščio, nejudantis, tačiau kiaušinių, skirtų parduoti kaip „ekstra“ klasės kiaušiniai, oro tarpas negali būti didesnis kaip 4 mm;
- c) trynys – peršviečiant matomas tik neryškių kontūrų šešėlis, sukant šiek tiek paslankus ir krypsta į kiaušinio centrą;
- d) baltymas – švarus ir skaidrus;
- e) gemalo ląstelė – beveik neišsivysčiusi;
- f) pašalinės medžiagos – neleistinos;
- g) pašalinis kvapas – neleistinas.

Tiekiami prekybai A klasės vištų dedeklių kiaušiniai gali būti išrūšiuojami pagal svorį.

Svorio kategorija nurodoma atitinkamomis raidėmis:

- a) XL – labai dideli: svoris ≥ 73 g;
- b) L – dideli: svoris ≥ 63 g ir < 73 g;
- c) M – vidutiniai: svoris ≥ 53 g ir < 63 g;
- d) S – maži: svoris < 53 g;
- e) kai į vieną pakuotę pakuojami skirtingų dydžių A klasės kiaušiniai, minimalus grynasis kiaušinių svoris nurodomas gramais, o ant pakuotės pateikiama nuoroda „skirtingų dydžių kiaušiniai“ arba lygiaverčiai žodžiai.

Kiaušiniai gamintojo patalpose iki pardavimo turi būti laikomi švarūs, sausi, apsaugoti nuo pašalinių kvapų, veiksmingai apsaugoti nuo smūgių ir tiesioginės saulės šviesos. Kiaušiniai prieš rūšiavimą ar po jo neplaunami ir nevalomi. Taip pat kiaušiniai iki pardavimo galutiniam vartotojui turėtų būti laikomi ir vežami pastovios temperatūros, kuri geriausiai tinka kiaušinių higienos sąlygoms išlaikyti, sąlygomis.

5. GAMINTOJO KODAS

Išrūšiuojant kiaušinius, siekiant užtikrinti jų atsekamumą, kiekvienas parduodamas vištų dedeklių kiaušinis turi būti paženklintas **gamintojo kodu**. Ženklinant kitų maistinių naminių paukščių kiaušinius gamintojo kodas turėtų būti pateikiamas ant gamintojo pakuotės, tačiau, jei yra galimybė, rekomenduojama gamintojo kodu ženklinti ir kiaušinius.

Gamintojo kodą sudaro didžiosios raidės LT ir septyni skaičiai, pvz., LT-64-32-001:

- pirmieji 2 skaičiai žymi ūkio subjekto veiklos kodą;
- 3 ir 4 – savivaldybės, kurioje ūkio subjektas vykdo veiklą, kodą;
- 5, 6 ir 7 – eilės numerį.

• Jei laikomos vištos dedeklės, gamintojo kodą sudaro didžiosios raidės LT ir 8 skaičiai, pvz., 0-LT-44-32-001. Skaičius, rašomas prieš didžiąsias raides LT, **žymi vištų dedeklių laikymo būdą:**

- ekologinis vištų dedeklių laikymas žymimas 0;
- laisvas vištų dedeklių laikymas – 1;
- vištų dedeklių laikymas ant kraiko – 2;
- vištų dedeklių laikymas narvuose – 3.

6. KIAUŠINIŲ PAKUOČIŲ ŽENKLINIMAS

Kiaušiniai parduodami tik supakuoti į pakuotes, kurios padėtų kiaušinius apsaugoti nuo smūgių, pašalinių kvapų ir neleistų suprastėti jų kokybei, pvz., į vienkartinės kartonines ar plastikines pakuotes. Ant pakuočių esančioje ženklavimo etiketėje aiškiai matomai ir lengvai įskaitomai pateikiama žemiau nurodoma informacija.

1. Ant A klasės vištų dedeklių kiaušinių pakuočių nurodoma:

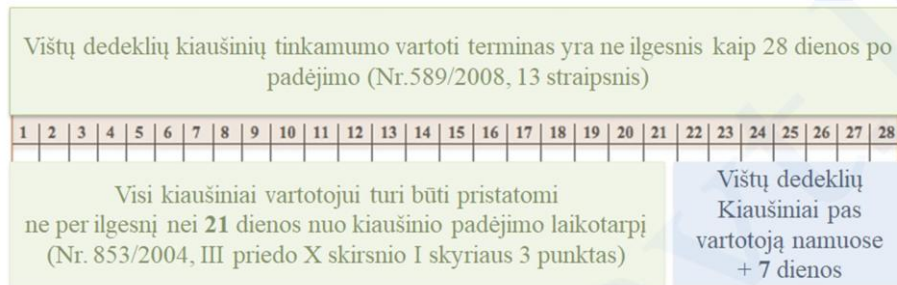
- a) pavadinimas (Vištų dedeklių kiaušiniai);
- b) gamintojo vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, adresas;
- c) mažais kiekiais surinktų kiaušinių tiekėjo registravimo (atpažinimo) numeris;
- d) kokybės klasė. Ant pakuočių nurodomi arba tik žodžiai „A klasė“ arba „A“ raidė, arba jie nurodomi kartu su žodžiu „švieži“;

• Įvardijimas „ekstra“ arba „ekstra švieži“ gali būti vartojamas kaip papildoma kokybės nuoroda ant A klasės kiaušinių pakuočių iki 9-os dienos po kiaušinių padėjimo („ekstra“ klasės kiaušiniai, oro tarpas negali būti didesnis kaip 4 mm ir kiaušiniai turi būti surūšiuojami, paženklinami ir supakuojami per 4 dienas nuo padėjimo dienos);

e) svorio kategorija;

f) tinkamumo vartoti terminas – 28 dienos nuo kiaušinių padėjimo (pvz., geriausias iki 2021-09-28). Kiaušiniai vartotojui turi būti pristatomi ne per ilgesnį nei 21 dienas nuo kiaušinio padėjimo laikotarpį:

g) kiekis;

h) kaip speciali sandėliavimo sąlyga – nuoroda vartotojams nupirktus kiaušinius laikyti šaltai;

i) nuoroda apie vištų dedeklių auginimo būdą;

j) gamintojo kodo reikšmė paaiškinama ant pakuotės arba jos viduje (žiūrėti skyriuje „Gamintojo kodas“).

Siekiant pabrėžti kiaušinių kokybės išskirtinumą dėl vištoms dedeklėms naudojamų lesalų, ženklime gali būti pateikiama **nuoroda apie vištų dedeklių lesinimą**. Jei pateikiama vištų dedeklių lesinimo būdo nuoroda, taikomi šie pagrindiniai reikalavimai:

a) nuorodą apie grūdus (pvz., „vištos lesintos grūdais“) kaip sudedamąją lesalo dalį galima pateikti tik tuo atveju, jei jie sudaro ne mažiau kaip 60 % naudoto lesalo svorio ir jeigu toje dalyje šalutinių grūdų produktų yra ne daugiau kaip 15 %;

b) nepažeidžiant mažiausio 60 % kiekio reikalavimo, jei nurodoma konkreti grūdų rūšis, ji turi sudaryti ne mažiau kaip 30 % naudotos sudėties lesalo svorio. Jei daroma nuoroda apie kelias grūdų rūšis – kiekviena rūšis turi sudaryti ne mažiau kaip 5 % naudoto lesalo svorio.

Vištų dedeklių kiaušinių pakuotės ženklavimo pavyzdys

Jei taikoma išimtis, ženklinimo etiketėje nenurodoma kiaušinių klasė ir svorio kategorija, nurodoma „nerūšiuoti kiaušiniai“ arba kiti lygiaverčiai žodžiai.

2. Ant kitų maistinių naminių paukščių kiaušinių pakuočių nurodoma:

- a) pavadinimas, paukščių rūšis;
- b) tinkamumo vartoti terminas (kiaušiniai vartotojui turi būti pristatomi ne per ilgesnį nei 21 dienos nuo kiaušinio padėjimo laikotarpį);
- c) veterinarinio patvirtinimo numeris (gamintojo kodas);
- d) mažais kiekiais surinktų kiaušinių tiekėjo registravimo (atpažinimo) numeris;
- e) kiekis;
- f) kaip speciali sandėliavimo sąlyga nuoroda vartotojams nupirktus kiaušinius laikyti šalta;
- g) mažais kiekiais tiekiamų kiaušinių tiekėjo vardas, pavardė arba įmonės pavadinimas, adresas.

Kitų maistinių naminių paukščių kiaušinių pakuotės ženklinimo pavyzdys

7. KIAUŠINIŲ ATSEKAMUMAS

Mažais kiekiais tiekiamų kiaušinių tiekėjai privalo užtikrinti kiaušinių atsekamumą visuose jų tvarkymo etapuose. Gamintojai, augindami maistinius naminius paukščius, registruoja informaciją apie:

- maistinių naminių paukščių patalpavimo ūkyje dieną, jų amžių ir skaičių;
- naudotus vaistinius preparatus, išlaukas;
- išbrokavimo datą ir išbrokuotų maistinių naminių paukščių skaičių;
- per dieną padėtų, išrūšiuotų ir išbrokuotų kiaušinių skaičių.

Jei lesinimo būdas nurodomas ženklinimo etiketėje (vištoms dedeklėms), gamintojai registruoja tiekiamo arba vietoje sumaišyto lesalo kiekį ir rūšį ir (arba) lesalo pristatymo datą.

Kiaušinių rūšiavimo registracijos žurnalo pavyzdys (laikant vištas dedekles)

Data	Surinkta kiaušinių	Išrūšiuota kiaušinių					Tinka vartoti iki	Pastabos
		S	M	L	XL	išbrokuota		
2020-09-01	500	50	280	108	47	15	2021-09-28	Ovoskopuota, matuotas oro tarpas 6 mm

• Jeigu pakuotėje yra skirtingų dienų padėjimo kiaušinių, nurodomas seniausiai padėtų kiaušinių tinkamumo vartoti terminas.

Leidiny s parengtas remiantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos specialistų informacija.

VMI.lt